

УДРУЖЕЊЕ
ДРАМСКИХ
УМЕТНИКА
СРБИЈЕ

РЕПРЕЗЕНТАТИВНО УДРУЖЕЊЕ У КУЛТУРИ

11158 Београд, Студентски трг 13/VI, ПАК 105102

Тел. (+381 11) 2631-464, 2631-522, 2631-592

<http://www.udus.org.rs>

e-mail: udus@udus.org.rs

МАТИЧНИ БРОЈ: 07067283

ПИБ: 100040788

пословни рачун: 200-2711270101033-28, Београд Поштанска штедионица А.Д. Београд

Број: 687/1

29.10.2025.

Отворено писмо председнику Владе Републике Србије, господину Ђуру Мацуту

Поштовани господине Мацут,

Обраћамо Вам се поводом бројних проблема у култури наше земље, конкретно у подручју за које Удружење драмских уметника Србије има статус репрезентативног удружења у култури, а то је *позоришна уметност – сценско стваралаштво и индустријализација*. Вама се обраћамо због изостанка реаговања надлежног Министарства културе, а ово писмо је отворено у складу са поштовањем јавности рада као основног начела рада наше организације.

Игнорисање нагомиланих проблема довело нас је у ситуацију коју можемо оценити алармантном. Стање у култури погоршава се, а незадовољство уметника расте из дана у дан: одлажу се или отказују позоришни фестивали и продукције позоришних представа, у медијима и институцијама културе и образовања разним врстама притисака излажу се и таргетирају уметници, професори и студенти уметничких факултета. Изостаје или се смањује финансијска подршка савременом стваралаштву, а министар културе не показује заинтересованост и спремност за решавање постојећих проблема, већ учествује у креирању нових.

Овим отвореним писмом захтевамо смену министра културе, г. Николе Селаковића.

Криза у Народном позоришту у Београду која је последњих дана узнемирила целокупну позоришну браншу, али и ширу јавност, настала је као последица поступака управе Народног позоришта у Београду, након именовања Драгослава Бокана за председника Управног одбора националног театра, упркос јасно изреченом противљењу уметника ове куће. Удружење драмских уметника Србије подржава своје чланове, ансамбл Дrame Народног позоришта у Београду, у њиховим захтевима који се тичу ове институције, чији уметнички кредибилитет почива пре свега на њиховом стваралаштву. Недопустиво је да управа Народног позоришта у Београду донесе Правилник о радној дисциплини игноришући мишљење оних на које се тај правилник односи. А потом да се *из безбедносних разлога* позориште привремено затвори – трећег дана по отпочињању сезоне: без јасног објашњења безбедносне ситуације у позоришту, транспарентног плана реконструкције позоришта и информација о даљем току сезоне.

Народно позориште у Београду затворено је већ 27 дана и не зна се када ће почети са радом.

Предлога, а ни реакција, нема ни у вези са проблемима у Шабачком позоришту, које ове године није имало ниједну премијеру. Запослени у позоришту обавештавали су градске и државне институције, али и Удружење и јавност, да је директорка Александра Делић отказала фестивал „Позоришно пролеће“ као и сарадњу са врхунским редитељима, и да је изгубила поверење већине колектива као и свих релевантних сарадника усвајајући акта која се противе Уставу, Закону и Колективном уговору.

Прошло је девет месеци од како су се глумци Шабачког позоришта први пут обратили јавности тражећи помоћ и решење кризе у свом театру.

Средства којима се финансира вршење повереног посла, која су и иначе недовољна за покриће трошкова, умањена су ове године репрезентативним удружењима у култури за четвртину у односу на претходну годину. На допис који је Министарству културе крајем јула заједнички упутило двадесет пет репрезентативних удружења у култури, с молбом да Министарство размотри могућност исплате преосталих средстава предвиђених буџетом за 2025. годину, како би удружења неометано и у складу са законом обављала поверени посао и у четвртом кварталу ове године.

Четврти квартал вршења повереног посла почео је 1. октобра, а репрезентативна удружења од Министарства нису добила ни одговор ни финансијска средства.

О односу Министарства културе према уметности и уметницима сведочи и игнорантски третман проблема самосталних уметника у Србији у вези са остваривањем права из области здравствене заштите и пензијско инвалидског осигурања. Један од најозбиљнијих (а постоји низ тема у овој области које би требало решити и унапредити) јесте проблем дуговања која се приписују самосталним уметницима, иако нису настала њиховом кривицом, већ због изостанка и/или кашњења уплата од стране локалних самоуправа за доприносе за здравствено и пензијско инвалидско осигурање (пре свега града Београда, све до 2018. године), као и камата које Пореска управа на њих обрачунава. Предлог за разрешење проблема, који је сачинила Радна група Министарства културе (у којој су учествовали и представници репрезентативних удружења у култури, а која је формирана у мандату бивше министарке, госпође Маје Гојковић) упућен је, како смо обавештени, Влади Републике Србије пре готово три године. Одговора још увек нема. Да подсетимо, статус лица које самостално, у виду занимања, обавља делатност у култури (самостални уметник/ сарадник/ стручњак) дефинисан је Законом о култури, утврђују га репрезентативна удружења у складу са законом и подзаконским актима, а *унапређење положаја самосталних уметника, културних радника и струковних удружења уметника један је од приоритетних развоја културе Републике Србије од 2021. до 2025.* документа који је 2021. године донела Влада Републике Србије.

Ни на један допис упућен Министарству културе са молбом да нас информише у којој фази се налази решавање проблема самосталних уметника, нисмо добили одговор.

Министарство културе још увек није саопштило резултате *Конкурса за финансирање или суфинансирање пројеката из области позоришне уметности (сценаралаштво, продукција и интерпретација)* који доприносе остваривању општег интереса у области културе. Због тога је реализација многих програма у области позоришног стваралаштва доведена у питање, а бројним институцијама и фестивалима су угрожене егзистенција и континуитет. Само неки међу њима су: Београдски интернационални театарски фестивал (БИТЕФ), Стеријино позорје, Шекспир фестивал, Фестивал Нови тврђава театар, Фестивал професионалних позоришта Војводине, Фестивал еколошког позоришта за децу и младе...

Више од осам месеци након истека рока за подношење пријава Министарство културе није објавило резултате конкурса.

Јавни позив Министарства културе за достављање образложеног предлога за доделу признања за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина завршен је 28. марта 2025. Уредбом Владе РС предвиђено је да комисија рад на вршењу ужег избора достављених предлога оконча у року од 60 дана. Резултат претходног конкурса, односно акт Владе РС о додели националних признања објављен је дванаест месеци по окончању рока за подношење предлога, па се намеће питање због чега се пролонгира доношење одлуке којом Република Србија награђује најзначајније уметнике и стручњаке за њихов допринос култури наше земље.

Није познато да ли је министар предложио Влади акт о додели Признања и када ће Влада тај акт донети.

Удружење драмских уметника Србије једно је од најстаријих уметничких удружења у Србији (Удружење глумаца Срба, Хрвата и Словенаца основано је у Београду 1919. године) и данас окупља близу 1500 чланова. Верујемо да ћете се сложити са нама да знање, искуство и ставови оних који најбоље познају суштину позоришта, начин и предуслове његовог правилног функционисања, дакле позоришних стваралаца на којима суштински почива позоришна делатност, неизоставно *морају* бити укључени у доношење одлука којима се ова делатност уређује.

Желимо да нагласимо да је Удружење драмских уметника Србије увек било спремно да активно учествује у креирању и спровођењу културне политике и да смо, с тим у вези, сваком досадашњем министру културе, па тако и г. Селаковићу, нудили сарадњу, о чему сведоче бројна документа и учешће представника УДУС-а у радним групама Министарства увек када смо позивани. **Министарство културе већ дуже време на наша обраћања не обазире се, до те мере да на дописе које шаљемо - не добијамо чак ни формалну потврду пријема.**

Очекујемо Ваш одговор, с поштовањем,

За Председништво
Удружења драмских уметника Србије
Павле Пекић, председник

